

OCJENA INFORMATIVNOG KAPACITETA FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA U BOSNI I HERCEGOVINI

EVALUATION OF INFORMATION CAPACITY OF FINANCIAL STATEMENTS IN BOSNIA AND HERZEGOVINA

Dr Murat Sinanagić, redovni profesor
Renata Lučić, dipl. oec., asistent
Ekonomski fakultet u Brčkom

Apstrakt. Finansijsko izvještavanje kao najvažnija karika u prezentaciji ključnih poslovnih informacija koje imaju nepobitan uticaj na donošenje relevantnih, funkcionalnih i egzaktnih poslovnih odluka, predstavlja predmet interesovanja kako u visoko razvijenim zemljama, tako i na prostorima BiH. Analizirajući radove eminentnih stranih stručnjaka koji su se bavili problematikom finansijskog izvještavanja u svojim zemljama i analizirajući problematiku finansijskog izvještavanja u Bosni i Hercegovini, autori su došli do saznanja da je evidentna problematika informacione asimetrije između potreba korisnika finansijskih izvještaja i informativnih mogućnosti istih, kako u visoko razvijenim zemljama, tako i na prostorima Bosne i Hercegovine. Iz tog razloga naredne stranice će sadržavati analizu postojećih nedostataka finansijskog izvještavanja i prijedlog mjera za njihovo efikasno uklanjanje a samim tim i podizanje finansijskog izvještavanja u Bosni i Hercegovini na jedan viši i kvalitetniji nivo.

Ključne riječi: finansijski izvještaji, informativni kapacitet, upotrebljivost

Abstract. Financial reporting as the most important link in the presentation of key business informations which have important influence over making relevant, functional and exact business decisions, represent subject of interest in both developed countries and BH. By studying the scientific publications of outstanding foreign experts who have analyzed problems of financial reporting in their countries and by analyzing the problems of financial reporting in BH, authors have realized that there is a problem of information imbalance between the needs of financial statement users on the one hand and the informative potential of financial statements on the other hand in both developed countries and BH. Therefore, the following pages contain detailed analysis of existing differences in financial reporting and offer set of measures to efficiently eliminate aforementioned differences and to raise financial reporting in BH on a higher level.

Key words: financial statements, information capacity, usefulness

UVOD

Novi ekonomsko – tržišni odnosi u zemljama razvijene tržišne ekonomije, koji proizlaze iz egzistiranja globalne konkurencije, prisilili su velike svjetske kompanije da proizvode što kvalitetnije proizvode, da uvode nove naučne tehnologije i da vrše diversifikaciju proizvodnog programa. Pored toga, u takvim poslovnim okolnostima preduzeće postaje veoma kompleksna tvorevina koju karakteriše sve veće okrupnjavanje, a posebno veoma česte promjene u organizacionoj strukturi. U tom smislu dolazi do promjena prema ljudskom resursu, pa se javljaju nove ideje u pogledu rukovođenja, upravljanja, koncipiranja strategije, izgradnje novih upravljačkih informacionih sistema koji involviraju nove računovodstvene informacione sisteme kao važan generator relevantnih informacija za potrebe internih i eksternih korisnika.

Jedan od fundamentalnih zadataka računovodstvenog informacionog sistema je finansijsko izvještavanje koje se manifestuje u prezentaciji relevantnih poslovnih informacija koje imaju izvanredan značaj za donošenje relevantnih, funkcionalnih i egzaktnih poslovnih odluka.

U tom kontekstu prevashodan zadatak ovog saopštenja je analiza finansijskih izvještaja i ukazivanje na slabosti i defekte pojedinih komponenata seta finansijskih izvještaja u BiH. Pored toga, cilj ovog saopštenja je i davanje sugestija na koji način bi trebalo poboljšati informativne mogućnosti i kapacitet pojedinih komponenti seta finansijskih izvještaja.

Da bi se postigli navedeni ciljevi, izvršioće se poređenje informativnih mogućnosti finansijskih izvještaja u visoko razvijenim zemljama, prevashodno u praksi SAD i finansijskih izvještaja u Bosni i Hercegovini. Rezultat ove analize biće relevantna ocjena upotrebljivosti i informacionog kapaciteta finansijskih izvještaja u operativnom upravljanju i rješavanju operativnih upravljačkih problema i strateškom upravljanju kao interaktivnom i multiaktivnom procesu u sadašnjim i budućim uslovima.

U tom kontekstu, dominantno pitanje je sklad ili konflikt u finansijskom izvještavanju, ili bolje rečeno, interakcija između onoga kakvi jesu i kakvi bi trebali da budu finansijski izvještaji da bi udovoljili potrebama za egzaktnim informacijama neophodnim kako internim, tako i eksternim korisnicima.

POJAM, NAMJENA I SHVATANJE FINANSIJSKOG IZVJEŠTAVANJA

Finansijsko izvještavanje u savremenim uslovima privređivanja jedna je od dominantnih podloga za efikasno upravljanje preduzećem, s obzirom da informacije iz finansijskih izvještaja služe za rješavanje mnogobrojnih upravljačkih problema.

Geneza finansijskog izvještavanja vezana je za kraj XIX stoljeća. Za finansijsko izvještavanje se može reći da ono u jednom kontinuitetu predstavlja permanentan problem, sa većim ili manjim informativnim mogućnostima, u zavisnosti od razvoja nauke i naučne tehnologije, odnosno novih ideja koje iz toga proizilaze, prevashodno iz domena rukovođenja, izgradnje novijih, savremenijih računovodstvenih informacionih sistema, a naročito upravljanja preduzećem.

Tretirajući problematiku finansijskog izvještavanja prof. dr Slobodan V. Vidaković konstatuje: “Dva finansijska izveštaja, čija je vrednost sve do danas ostala nesporna egzistiraju u računovodstvenoj tradiciji i to: bilans stanja i bilans uspeha. Dugi niz godina primaran finasijski izveštaj bio je bilans stanja, služeći pri tome, prevashodno interesima poverilaca i kreditora koji su u njemu pronašli instrument za obračun kapaciteta pokriva dugova“¹

Početak XX stoljeća bilans stanja i bilans uspjeha počinju služiti i drugim svrhama kao što su: potrebe menadžera, rješavanje mnogobrojnih upravljačkih problema, mjerenje likvidnosti, izračunavanje raznih pokazatelja uspješnosti poslovanja, konstitucije imovine i sl.

Informativni kapacitet, upotrebljivost i informativne mogućnosti bilansa stanja i bilansa uspjeha uvijek su bile u fokusu razmatranja i ocjene. Dakle, uvijek se težilo da se izvještaji o stanju i uspjehu dopunjavaju raznim aneksima² ili seriozno sačinjenim izvještajima o poslovanju.

Bilans stanja i bilans uspjeha mogu se posmatrati sa statičkog, dinamičkog i organskog shvatanja. Kada je u pitanju statičko shvatanje ova dva agregata finansijskog izvještavanja, moguće je razlikovati starije (nerazvijeno) i novije (razvijeno) shvatanje. Pristalice starijeg statičkog shvatanja bilansa stanja i bilansa uspjeha polaze sa stanovišta da iz međusobnog konfrontiranja stanja imovine i obaveza prilikom bilansiranja proizlazi imovinski položaj preduzeća. Međutim, po novijem statičkom shvatanju, u fokusu je račun kapitala, odnosno raspored kapitala prema konkretnim oblicima.

Dinamičko shvatanje finansijskih izvještaja prihvata značaj statičkih ciljeva, ali u mjeri koja ograničava njihovu dominaciju u odnosu na glavni cilj bilansa – egzaktno utvrđivanje poslovnog rezultata. Prema tome, prema dinamičkom shvatanju neophodno je vremensko razgraničavanje kretanja koja se odigravaju u preduzeću, odnosno neophodno je razgraničiti rashode i prihode konkretnog obračunskog perioda od drugih obračunskih perioda u cilju egzaktnog izračunavanja poslovnog rezultata.³

Tvorci organske teorije smatraju da je bilans uspjeha neophodan instrument za obračun periodičnog poslovnog rezultata insistirajući na njegovoj egzaktnosti.

ZNAČAJ POSLOVNIH INFORMACIJA IZ FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA U RJEŠAVANJU MNOGOBROJNIH UPRAVLJAČIH PROBLEMA

Relevantnost, sigurnost, preciznost, aktuelnost i ekskluzivnost finansijskih izvještaja ima izuzetan značaj za uspješno i racionalno upravljanje preduzećem, s obzirom da generira poslovne informacije značajne za donošenje adekvatnih poslovnih odluka. Zbog ovako velike značajnosti finansijskih izvještaja, vrlo često je u literaturi koja se bavi problematikom finansijskog izvještavanja ukazivano na nedostatke i defekte finansijskih izvještaja.

¹ Prof. dr Slobodan V. Vidaković: Finansijsko izveštavanje, Fakultet za uslužni biznis, Novi Sad, 2005., str. 16.

² U Bosni i Hercegovini pribilješke uz finansijske izvještaje pomoću kojih se poboljšavaju informativne mogućnosti finansijskih izvještaja su značajne komponente seta finansijskih izvještaja.

³ U pitanju je tranzitorna aktiva i pasiva i anticipativna aktiva i pasiva.

Zbog toga se i naš zadatak sastoji u tome da pokušamo da damo ocjenu informativnih mogućnosti i informativnog kapaciteta finansijskih izvještaja u visoko razvijenim zemljama, ali i u aktuelnim uslovima poslovanja u Bosni i Hercegovini. Dakle, ocjenu o ulozi finansijskih izvještaja u operativnom upravljanju i rješavanju operativnih upravljačkih problema kao i strateškom upravljanju kao interaktivnom i multiaktivnom procesu u sadašnjim ali i u budućim uslovima.

U tom kontekstu centralno i dominantno pitanje je sklad ili konflikt u finansijskom izvještavanju, ili bolje rečeno interakcija između onoga kakvi jesu i kakvi bi trebali da budu finansijski izvještaji da bi udovoljili potrebama za egzaktnim informacijama kako internih, tako i eksternih korisnika.

U funkciji ostvarenja ovih specifičnih ciljeva neophodna su veća znanja iz oblasti finansijskog izvještavanja, kao i permanentno ukazivanje na potrebe za informacijama i njihovom relevantnošću u službi normativnog, operativnog i strateškog upravljanja, iz razloga što finansijski izvještaji generiraju informacije za donošenje efikasnijih poslovnih odluka.

U jednom pragmatičnom kontekstu može se sa stanovišta ove problematike postaviti jedno logično pitanje. U kojoj mjeri finansijski izvještaji mogu da zadovolje potrebe raznih nivoa upravljanja savremenim preduzećem u visoko razvijenim zemljama, ali i u aktuelnim uslovima Bosne i Hercegovine, odnosno u kojoj mjeri mogu da zadovolje strukturu upravljačkih problema i da ispune potrebe za relevantnim informacijama? U tom kontekstu problem može da se agreguje kao korisnost informacija iz finansijskih izvještaja za poslovno odlučivanje.

INFORMATIVNE MOGUĆNOSTI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA U EKONOMSKI RAZVIJENIM ZEMLJAMA

U posljednjih 25 godina provedena su brojna i sistematska istraživanja o upotrebljivosti finansijskih izvještaja za oblikovanje odluka o investiranju i kreditiranju. Posebno su istraživani brojni detalji veza uticaja kojima računovodstvene informacije i politike djeluju na finansijska tržišta.

Kada je u pitanju američka teorija i praksa, onda nedvosmisleno treba konstatovati da se informativnim mogućnostima finansijskih izvještaja bavilo niz poznatih autora, među kojima je najserioznija istraživanja provodio poznati američki autor Vajt Vrajd koji u svojoj kvalitativno i kvantitativno impresivnoj knjizi: „ANALIZA I UPOTREBLJIVOST FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA“⁴ referiše: „Naš sistem finansijskog izvještavanja nije perfektan. Razlog je u tome što ekonomski događaji i računovodstveni zapisi nisu precizno korespondentni. Odstupanja imaju dimenzije vremena uočavanja i mjerenja. Ekonomski događaji i knjigovodstveno uočavanje često se dešavaju u različito vrijeme.“⁵

Kada je u pitanju ocjena informativnog potencijala finansijskih izvještaja potrebno je odrediti ciljeve ali i instrumente pomoću kojih se ti ciljevi, na bazi informacija i podataka iz finansijskih izvještaja, mogu da ostvare.

U zemljama razvijene tržišne ekonomije kako konstatuje autor Huss u svojoj knjizi: „ÜNTERNEHMENS FINANZIERUNG“ izdanoj u Bonu 1993. godine: „Najvažniji finansijsko – ekonomski ciljevi preduzeća su: rentabilnost, likvidnost, sigurnost i nezavisnost“⁶

Rangirajući navedene ciljeve po značaju mora se konstatovati da je rentabilnost primarni cilj, relevantan za ocjenu kvaliteta ekonomije preduzeća, uz napomenu da ostali ciljevi imaju sporadičan ali i parcijalan karakter.

Dakle, rentabilnost kao ekonomski cilj, najbliži je pokazatelj poslovnog uspjeha preduzeća. Ali, upravo činjenica da je samo najbliži ukazuje da je i on samo parcijalan izraz koji se u našim uslovima može dekomponovati na profitabilnost poslovanja i profitabilnost vlasničke glavnice.

Polazeći od ovakvog, doduše nekvantificiranog pristupa pojmu i sadržini poslovnog uspjeha, a polazeći i od elemenata kompleksa rentabilnosti, s pravom se može zaključiti da su od ovako determinisanog odnosa između poslovnog uspjeha i angažovanih sredstava i kvantitativne dimenzije rentabilnosti šire od dimenzija

⁴ THE ANALYSIS AND USE OF FINANCIAL STATEMENTS

⁵ Vajt Vrajd: Ibid, str.35.

⁶ HUSS: „ÜNTERNEHMENSFINANZIERUNG“ (FINANSIRANJE PODUZETNIŠTVA), Bonn,1993, str. 11.

ostalnih principa. To pokazuje da rentabilnost jeste primarni cilj ali nije pokazatelj kompleksnosti poslovne performanse preduzeća.

UPOTREBLJIVOST INFORMACIJA IZ FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA U BOSNI I HERCEGOVINI

Kada je riječ o korištenju informacija iz finansijskih izvještaja u našim aktuelnim uslovima, treba nedvosmisleno konstatovati da nisu u pitanju jedino i isključivo aktivnosti u preduzeću, s obzirom da se za poslovanje preduzeća interesuju i grupe van preduzeća, pa su i njima potrebne informacije iz finansijskih izvještaja kao podloga iz domena ulaganja u poslovne transakcije, kreditiranje i sl. Prema tome, u pitanju je finansijsko izvještavanje kao dio internog i eksternog ciklusa „Informisanje – odlučivanje“ kako to konstatuje njemački autor Konenberg.

Poslovanje naših preduzeća je pored ostalog uslovljeno i posljedicama ratnih dejstava iz naše bliže prošlosti ali i uticajem tranzicijskog faktora. Sve ovo uslovljava sposobnost menadžmenta u veoma oštroj borbi na tržištu. U tom smislu, preživljavanje preduzeća u ovako otežanim uslovima poslovanja u prvi plan nameće problematiku pravilnog strateškog orijentisanja i efikasnog operativnog djelovanja. U skladu sa ovim konstatacijama dominantna podloga za upravljanje preduzećem su svakako finansijski izvještaji s obzirom da je upravljanje višedimenzionalni problem.

Prema tome, ukoliko pođemo od opšteprihvaćene definicije njemačkog autora Hinter Hubera da je proizvodno preduzeće: „Poznati sistem pretvaranja resursa tj. inputa u outpute čija vrijednost treba da bude veća od ukupne vrijednosti resursa, dakle, inputa nužnih za njihovu proizvodnju“⁷, onda treba dodati da svako preduzeće implicitno ili eksplicitno raspolaže strategijom kako da se postavi u okruženju, kako da ispuni svoje fundamentalne ciljeve i kako da pozitivno dugoročno maksimizira odnos razmjene između inputa i outputa.

Naš je zadatak, prema tome, da damo precizan odgovor na pitanje kakve su informativne mogućnosti i iskazna moć finansijskih izvještaja u Bosni i Hercegovini, odnosno Republici Srpskoj i Federaciji BiH, a to pragmatično znači bilansa stanja, bilansa uspjeha, izvještaja o gotovinskim tokovima, izvještaja o svim promjenama u vlasničkom kapitalu i računovodstvenim politikama i pribilješkama uz finansijske izvještaje. Iz tog razloga naša pažnja se fokusira na potrebe, mogućnosti i usmjerenost ovih izvještaja za potrebe upravljanja. U daljnjoj konkretizaciji utvrđivanja informativnih mogućnosti finansijskih izvještaja u BiH može se zaključiti:

- 1) Da u pogledu pokazatelja rentabilnosti prodaje kao instrumenta za operativno, odnosno tekuće upravljanje, iz bilansa stanja i bilansa uspjeha moguće je djelimično utvrditi podatke, ali nije moguće doći do marginalnih veličina⁸ pa nema mogućnosti marginalne analize na osnovu informacija iz finansijskih izvještaja.
- 2) Kod izračunavanja pokazatelja rentabilnosti imovine nedostaju podaci o dionicama i mikroekonomskim efektima dioničkog ulaganja, uz napomenu da ovi pokazatelji i njihovi desetogodišnji nizovi služe kao osnovica za procjenu budućih mogućnosti preduzeća, odnosno oni služe za donošenje odluka o investiranju i dezinvestiranju posredstvom tržišta kapitala. U tom smislu se može konstatovati da se radi o suštinskoj ograničenosti informacija kao podloge za upravljanje.
- 3) U fokusu ukazivanja na informativne mogućnosti finansijskih izvještaja je i pokazatelj aktivnosti uz konstataciju da se potrebni podaci za ovaj pokazatelj mogu oblikovati iz bilansnih podataka.
- 4) Na osnovu informacija iz finansijskih izvještaja može se doći do pokazatelja finansiranja i upotrebe finansijske poluge.⁹ Prema tome u pogledu upoznavanja izvora finansiranja bilansi ne ograničavaju upravljanje.

⁷ Hinter Huber: „STRATEGISCHE ÜNTERNEHMUNG“ (STRATEGIJSKO PODUZETNIŠTVO), 1883, str.18.

⁸ Pod marginalnim veličinama se podrazumijeva bruto kontribucija i marginalna kontribucija. Bruto kontribucija je prihod od prodaje umanjen za proizvodne troškove, dok je marginalna kontribucija prihod od prodaje umanjen za varijabilne troškove.

⁹ Pokazatelj finansiranja predstavlja odnos između pasive i obaveza, a finansijska poluga predstavlja odnos između vlastitih i tuđih izvora sredstava.

- 5) Za upoznavanje pokazatelja konstitucije imovine¹⁰ kao indirektnog odraza tehnički uslovljenih proporcija, bilansi ne ograničavaju upotrebu pokazatelja konstitucije imovine kao instrumenta upravljanja.
- 6) U pogledu pokazatelja solventnosti na osnovu bilansnih podataka mogu se oblikovati informacije za upravljanje i to:
  - a) Ukoliko je u pitanju dugoročna solventnost finansijski izvještaji pružaju dovoljno podataka za upravljanje.
  - b) Ukoliko je u pitanju kratkoročna solventnost finansijski izvještaji ne daju potpuni uvid u osnovu za operativno disponiranje kako mogućim prilivima, tako i mogućim odlivima. U takvim okolnostima potrebno je poboljšati kvalitet izvještaja o gotovinskom toku.

Analizirajući strukturalne kompozicije finansijskih izvještaja u Republici Srpskoj i Federaciji BiH, zbog ograničenih dimenzija ovog saopštenja, moramo upozoriti da je ovo samo jedan, ali dominantan dio defekata i nedostataka u finansijskom izvještavanju u Bosni i Hercegovini.

Dakle, nije bilo moguće obuhvatiti sve ograničavajuće faktore u finansijskom izvještavanju, jer bi takvo analiziranje bilo predimenzionirano.

U skladu sa navedenim konstatacijama ali i radi poboljšanja informativnih mogućnosti i informativnog kapaciteta finansijskih izvještaja u BiH, trebalo bi poboljšati kvalitet čitavog seta finansijskih izvještaja i u Republici Srpskoj i u Federaciji BiH. Prvenstveno se to odnosi na neke sintetizovane bilansne pozicije bilansa stanja koje treba raščlaniti kako bi se mogle uspostaviti bilansne relacije u skladu sa zahtjevima „Racio analize“ i analize neto obrtnog fonda.

Kod bilansa uspjeha treba poboljšati njegovu iskaznu moć, raščlanjivanjem njegovih komponenti i na drugi način segmentirati poslovni rezultat tog veoma značajnog bilansnog agregata, koji mora da ukaže na ključne rezultate i odnose o pravcima kretanja performansi.

Posebnu pažnju treba posvetiti računovodstvenim politikama i zabilješkama uz finansijske izvještaje koji obuhvataju relevantne informacije koje nisu obuhvaćene ostalim komponentama seta finansijskih izvještaja u cilju vertikalne i horizontalne analize bilansa stanja i bilansa uspjeha.

Takvom prezentacijom novih podataka u pribilješkama uz finansijske izvještaje može se poboljšati informativna mogućnost i iskazna moć finansijskih izvještaja.

ZAKLJUČAK

Na osnovu konstatacije u saopštenju koje nosi naziv: „Ocjena informativnog kapaciteta finansijskih izvještaja u Bosni i Hercegovini“ može se zaključiti sljedeće:

- da je finansijsko izvještavanje u savremenim uslovima privređivanja dominantna podloga za upravljanje preduzećem, s obzirom da informacije iz finansijskih izvještaja služe za rješavanje mnogobrojnih upravljačkih problema i čine informacionu podlogu za donošenje efikasnih i adekvatnih poslovnih odluka;
- ocjena informativnih mogućnosti finansijskih izvještaja je jedno od centralnih pitanja, kako u visoko razvijenim zemljama, tako i u Bosni i Hercegovini;
- u navedenom kontekstu dominantno pitanje je sklad ili konflikt u finansijskom izvještavanju, s obzirom na njihovu relevantnost za normativno, operativno i strateško upravljanje;
- nedostaci i defekti finansijskih izvještaja su u fokusu više autora u razvijenim zemljama tržišne ekonomije. Sistematski se istražuju brojni detalji veza uticaja kojima računovodstvene informacije i politike djeluju na finansijska tržišta;
- defekti u finansijskim izvještajima u Bosni i Hercegovini su skoro identični sa slabostima u visoko razvijenim zemljama, prevashodno u SAD;
- ono što je za Bosnu i Hercegovinu karakteristično je da je poslovanje bilo uslovljeno ratnim dejstvima i uticajem tranzicijskog faktora. U tom smislu preživljavanje preduzeća u ovako otežanim uslovima u prvi plan je nametalo problematiku pravilnog strateškog orijentisanja i efikasnog

¹⁰ Pokazatelj konstitucije imovine je odnos ukupne imovine prema dijelovima imovine.

operativnog djelovanja. U tom smislu dominantna podloga za upravljanje preduzećem su svakako finansijski izvještaji, s obzirom da je upravljanje višedimenzionalni problem;

- analizom oficijelnih finansijskih izvještaja u Bosni i Hercegovini došli smo do zaključka da na osnovu naših aktuelnih finansijskih izvještaja nije moguće precizno izračunati rentabilnost prodaje jer se ne može doći do marginalnih veličina kao što su bruto kontribucija i marginalna kontribucija. Prema tome, nije moguće izvršiti marginalnu analizu;
- pored toga nije moguće vršiti ni izračunavanje pokazatelja rentabilnosti imovine jer nema podataka o dionicama i makroekonomskim efektima dioničkog ulaganja, s obzirom da ovi pokazatelji i njihovi desetogodišnji nizovi služe kao osnovica za procjenu budućih mogućnosti preduzeća, odnosno donošenja odluka o investiranju i dezinvestiranju posredstvom tržišta kapitala;
- da bi se poboljšala informativna mogućnost, potrebno je poboljšati kvalitet čitavog seta finansijskih izvještaja u Bosni i Hercegovini a to se prevashodno odnosi na neke sintetizovane pozicije bilansa stanja koje treba raščlaniti kako bi se mogle uspostaviti bilansne relacije u skladu sa zahtjevima „Racio analize“ i analize razvoja neto obrtnog fonda.;
- kod bilansa uspjeha potrebno je poboljšati njegovu iskaznu moć segmentiranjem poslovnog rezultata;
- posebnu pažnju treba posvetiti zabilješkama uz finansijske izvještaje pomoću kojih se dolazi do dopunskih relevantnih informacija radi vršenja horizontalne i vertikalne analize finansijskih izvještaja.

LITERATURA:

1. Jahić, dr Mehmed: „Računovodstvo“ Revikon, Sarajevo, 1999.
2. Sinanagić, dr M.: „Knjigovodstvo I“, Zavod za izdavanje udžbenika, Sarajevo, 1975.
3. Sinanagić, dr M.: „Knjigovodstvo II“, Zavod za izdavanje udžbenika, Sarajevo, 1976.
4. Sinanagić, dr M.: „Računovodstvo“, Ekonomski fakultet, Brčko, 1977.
5. Sinanagić, dr M., Pamukčić, dr M.: „Finansijsko računovodstvo“, Ekonomski fakultet, Tuzla, 1976.
6. Sinanagić, dr M., Pamukčić, dr M.: „Računovodstvo za menadžere“, Ekonomski fakultet, Tuzla, 1997.
7. Oficijelni finansijski izvještaji u Republici Srpskoj i Federaciji BiH.